

Іван Андрійович Стоянов

(28.12.1935–30.01.2016)

30 січня 2016 року відійшов у вічність Іван Андрійович Стоянов — відомий український славіст, учений, педагог.

І. А. Стоянов народився 28 грудня 1935 р. в селі Банівка Болградського району Одеської області у родині нащадків болгарських переселенців. Після закінчення сільської семирічки та середньої школи у районному центрі працював у місцевій газеті. Згодом був призваний на строкову службу до лав Радянської армії. 1958 р. вступив на філологічний факультет Ленінградського (тепер Санкт-Петербурзького) університету, спеціальність «болгарська мова та література, російська мова та література». Закінчивши університет, вступив до аспірантури Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні АН України (1963–1966). Кандидатську дисертацію «Семантична структура та етимологічний склад дієслів розумової діяльності», підготовану під керівництвом акад. О. С. Мельничука, І. А. Стоянов захистив 1970 р. Після закінчення аспірантури влився до колективу відділу загального та слов'янського мовознавства, який працював над «Етимологічним словником української мови».

Наукові інтереси Івана Андрійовича були пов'язані з етимологією, історичною лексикологією, діалектологією. Особливе місце в його наукових дослідженнях займало вивчення мови болгар України у різних аспектах. Він описував мовні явища «малої батьківщини» Бессарабії у соціолінгвістичному, історичному та порівняльному аспектах. Серед понад 140 наукових праць І. А. Стоянова — розвідки про назви сортів винограду, систему числівників, походження топонімів, явища міжмовної інтерференції у болгарських говорах України. Підсумком копіткої праці стала докторська дисертація «Болгарська мова в Україні: Проблема функціонування та розвитку лексики», захищена 1995 р.

З ініціативи І. А. Стоянова та під його керівництвом з 1979 р. в Інституті мовознавства було розпочато укладання першого «Болгарсько-українського словника». Ця фундаментальна праця побачила світ 1988 року.

У 1987 р. І. А. Стоянов перейшов на викладацьку роботу до Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, де 1991 р. очолив новостворену кафедру мов та літератур народів України. Протягом 1992–1998 рр. Іван Андрійович працював у Софійському університеті ім. Климента Охридського, викладав українознавчі дисципліни не лише у столичному університеті, а й у Південно-Західному університеті ім. Неофіта Рильського (м. Благоевград). За активної участі І. А. Стоянова в Софійському університеті 1996 р. було відкрито спеціальність «українська мова та література» на факультеті слов'янських філологій.

З 1998 р. І. А. Стоянов працював у Київському славістичному університеті — завідувачем кафедри слов'янської філології, деканом, з 2003 р. — директором Інституту славістики та міжнародних відносин. Педагогічну діяльність ученого було відзначено знаком «Відмінник освіти України», Почесною грамотою Верховної Ради України, медаллю та грамотою Міністерства освіти й науки Болгарії («Отець Паїсій Хилендарський»).

Болгарин, народжений на українській землі, І. А. Стоянов усе життя працював на благо двох народів — вів наукові дослідження, укладав словники, виховував українських болгаристів та болгарських українців, стояв біля джерел одного з перших болгарських культурних товариств в Україні «Родолубие».

Вдумливий учений, досвідчений педагог, інтелігентна й толерантна людина — таким був доктор філологічних наук, професор Іван Андрійович Стоянов. Таким назавжди залишиться він у пам'яті колег, учнів, усіх, кому пощастило його знати.